

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавська державна аграрна академія

Кафедра бухгалтерського обліку

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-
ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

***Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора,
заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка***

ПОЛТАВА 2019

«Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством» : Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина 1 (м. Полтава, 23 квітня 2019 року). – Полтава, 2019. – 416 с.

Редакційна колегія:

Дорогань-Писаренко Л. О. – к.е.н., доцент, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень, декан факультету обліку та фінансів.

Канцедал Н. А. – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, заступник декана по денній формі навчання зі спеціальності «Облік і оподаткування».

Плаксієнко В. Я. – д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку.

Яловега Л. В. – к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку, заступник завідувача кафедри бухгалтерського обліку з наукової роботи.

Лега О. В. – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку.

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, ветерана Великої Вітчизняної Війни, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка.

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету обліку та фінансів Полтавської державної аграрної академії (протокол № 12 від 27.05.2019 р.).

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством

ВАРТІСТЬ	251
<i>Шепель І.В.</i> НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВИХ РОЗРАХУНКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ	254
<i>Шубіна М. І., Баранець В. М.</i> <i>Науковий керівник: Прийдак Т. Б.</i> РОЗРАХУНКИ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ	257
<i>Юр'єва І. А.</i> НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ І ЗВІТНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ	259
<i>Яковенко С.Л.</i> РОЛЬ ОБЛІКУ В ЗАПОБІГАННІ ЕКОНОМІЧНИХ КРИЗ	262
<i>Яценко В. Ф.</i> ПОБУДОВА ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ І БУХГАЛТЕРСЬКОЇ СЛУЖБИ ПІДПРИЄМСТВА: ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ І ПРОЦЕСНИЙ ПІДХОДИ	264
<u>2. Економіко-теоретичні аспекти розвитку фінансово-кредитних систем, банківської справи та страхування</u>	
<i>Алексеєнко Л. М.</i> ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	266
<i>Алексеєнко М. Д.</i> БАНКІВСЬКІ ДЕПОЗИТИ: ПРОБЛЕМАТИКА СИСТЕМАТИЗАЦІЇ	269
<i>Артем'єва І. О.</i> МОНЕТАРНА ТА МАКРОПРУДЕНЦІЙНА ПОЛІТИКИ В РЕГУЛЮВАННІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ	272
<i>Атамась Г. П.</i> АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЗАСІБ ЇХ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ	274
<i>Ачкасова С. А.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ІНДЕКСНОГО МЕТОДУ ДЛЯ СТРЕС-ТЕСТУВАННЯ	277
<i>Бага Л. Г., Порохняк Н.В.</i> СУЧАСНІ ТЕОРІЇ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН	279
<i>Безкровний О. В., Павличева Я. В., Шевченко С. Ю.</i> ПРИНЦИПИ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ: ВИДИ ТА СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ВТІЛЕННЯ	282
<i>Бережна Л.В., Снитюк О.І.</i> ПОТОЧНИЙ РІВЕНЬ ОБЛІКОВОЇ СТАВКИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ: АРГУМЕНТИ ЗА ТА ПРОТИ	286
<i>Бікусов А. А., Кулінько О. І.</i> <i>Науковий керівник: Борисова І. С.</i> СУТНІСТЬ ТА СИСТЕМА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ	288

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством

5. Мних Є. В. Економічний аналіз: підручник. 2-ге вид., перероб. та доп. К. : Центр навчальної літератури, 2012. 472 с.

Ачкасова С. А., к.е.н., доцент,
доцент кафедри управління фінансовими послугами,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ЗАСТОСУВАННЯ ІНДЕКСНОГО МЕТОДУ ДЛЯ СТРЕС-ТЕСТУВАННЯ

Процес проведення стрес-тестування ускладнюється можливістю використання значної кількості методів стрес-тестування, зокрема індексного, сценарного та метод еластичностей. Це свідчить про можливість одержання інформації, ускладнену питаннями інтерпретації та порівняння з іншими результатами стрес-тестування.

Предметна галузь з питань проведення стрес-тестування еволюціонувала від наукових пошуків, сконцентрованих на розв'язанні проблем визначення поняття «стрес-тестування» до розробки методики проведення стрес-тестування, причому здебільшого увага приділялась індексному та сценарному методам побудови стрес-тестів, до вивчення індикаторів стресостійкості.

Перша група методів побудови стрес-тестів представлена індексним методом.

Стрес-індекс має вид безперервної змінної і дає змогу у будь-який момент часу дати оцінку фінансового стану досліджуваного об'єкта [1]. Застосування індексного методу для стрес-тестування наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Застосування індексного методу для стрес-тестування

Установа	Показники	Підхід
1	2	3
Національний банк Нідерландів [5]	Об'єднанні раніше побудованих в Національному банку Нідерландів індексів монетарного стану (Monetary Conditions Index) та фінансового стану (Financial Conditions Index), а також додавання до них показників, що характеризують стан ринків. 6 показників, що всебічно відображають не тільки стан фінансової системи, але й, що характеризують макроекономічні умови в країні. Платоспроможність фінансових установ як балансовий показник був включений в СІ, оскільки описує вплив банківського механізму кредитування на фінансових посередників і розмір резерву на випадок загального шоку. Показники, що характеризують стан ринку, містять додаткову інформацію про наявні ризики. Усі показники представлені у вигляді змінених тимчасових рядів (річний приріст, відхилення від тренда та ін.).	Схема вагів, що використалася, була заснована на застосуванні економетричного апарату. Побудована крива прибутковості на основі регресії з включенням компонент AR. Після цього вибиралася оптимальна величина лага чинників, що включаються в цю модель, на підставі порівняльного аналізу всіх можливих варіантів моделей (мінялися як вид залежної змінної, так і число включаються лагів). Аналіз одержаних результатів здійснювався на підставі побудованих меж. Якщо значення індексу знаходиться усередині коридору, то можна говорити про те, що система функціонує в нормальному режимі. Якщо значення індексу опускається за нижню межу, це свідчить про стресову ситуацію. Стрес – ситуація, коли резерви фінансової установи зникають (платоспроможність дорівнює 0).

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством

1	2	3
<p>Національний банк Канади [3]</p>	<p>Показники характеризували зміни, що відбувалися на фондових ринках Північної Америки, на ринку банківських цінних паперів США і Канади, а також описували поведінку курсів основних світових валют.</p>	<p>Побудовані різні варіанти індексу з використанням всіх відомих підходів до вибору показників і схеми вагів і після цього вибрати варіант, що найадекватніше оцінює стійкість фінансового сектора. Спочатку НБК підготував опитування експертів для визначення найбільш стресових подій в історії фінансової системи Канади.</p>
<p>Центральний банк Швейцарії [1]</p>	<p>Показники, включені в швейцарський варіант CI, характеризували ринок банківських цінних паперів, прибутковість роботи банків, їх платоспроможність і ліквідність. Цікавим рішенням була розробка власного списку проблемних швейцарських банків і включення в індекс обсягу активів таких банків як одного з показників. Індекс цін акцій банку характеризував зниження вартості акцій в період фінансової кризи. Сперед прибутковості банківських облігацій відповідав за ризик, який інвестори пов'язують з банківським сектором. Міжбанківські депозити характеризували відтік засобів з банків, тобто так звані банківські набіги, що є причиною виникнення банківської кризи. Причому на відміну від загальних депозитів вони більш чутливі, оскільки банки володіють великим об'ємом інформації, ніж громадськість. Рентабельність активів була важливим критерієм кризи для розвинених країн. Дисперсія капіталу була широко використовуваною змінною в літературі, оскільки якщо банк випробовує проблеми, то його капітал знижується. Зміна числа філіалів (підрозділів) банків оцінювала можливість дефолту банку або реорганізації банківського сектора.</p>	<p>Сам індекс був побудований у вигляді середньозважених показників банківського сектора із застосуванням схеми рівних вагів. Показники, включені в індекс, характеризували ринок банківських цінних паперів, прибутковість роботи.</p>
<p>Національний банк Чехії [4]</p>	<p>Показники характеризують винятковий стан банківського сектора. Дані показники визначали якість активів банківського сектора, прибутковість роботи банків, їх платоспроможність і ліквідність. Достатність капіталу і рентабельність визначали резерв безпеки функціонування банківської системи. Якість активів оцінювалася з використанням рівня кредитного ризику, ліквідність – об'єму резервів банків на випадок проблем з ліквідністю. Процентний ризик вимірювався величиною невідповідності по термінах між активами і зобов'язаннями, а також можливими втратами, викликаними зростанням процентної ставки. Валютний ризик оцінювався схильністю до зміни валютного курсу за обома напрямками.</p>	<p>Використовували формулу середнього зваженого різних показників. Спочатку застосовувалася схема рівних вагів, після чого експертним шляхом значення вагів збільшувалися або зменшувалися залежно від характерних властивостей показника.</p>

Як видно з табл. 1, будується фінансовий стрес-індекс (financial stress index). При формуванні індексу використовується набір основних показників, що характеризують стан досліджуваного об'єкта. Розробка стрес-індексів характерна й для банківської системи. Показники, включені до швейцарського варіанта стрес-індексу [1], характеризували ринок банківських цінних паперів, прибутковість роботи банків, їхню платоспроможність і ліквідність. У стрес-індекс входили такі показники: індекс цін акцій банку, спред прибутковості банківських облігацій, міжбанківські депозити, рентабельність активів, дисперсія капіталу, зміна кількості філій (підрозділів) банків.

Перевагами цього методу є можливість встановлення за результатами стрес-тесту значень індексів, які залежать від сукупного впливу факторів ризиків, які вважаються суттєвими і впливають на стресостійкість. Результати, одержані за цим методом, є наочними і зрозумілими, використовувати його доцільно в рамках окремої системи – на макро- чи мікрорівні.

Список використаних джерел:

1. Егоров А. Стресс-индекс как мера финансовой стабильности: подходы к его построению. *Банківській вісник*. 2009. С. 38-42.
2. Hanschel E. Measuring and forecasting stress in the banking sector: evidence from Switzerland. URL:<http://www.bis.org/publ/bppdf/bisap22v.pdf>. (дата звернення 12.02.2019).
3. Illing M. An index of financial stress for Canada. URL: <http://www.bankofcanada.ca/en/res/wp/-2003/wp03-14.pdf>. (дата звернення 11.02.2019).
4. Indicator and boundaries of financial stability. URL: http://www.dnb.nl/binaries/-Working%20Paper%2097_tcm46-146754.pdf. (дата звернення 12.02.2019).
5. Sorge M. Stress-testing Financial System: An Overview of Current Methodologies. URL: http://www.pa-pers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=759585&rec=1&srcabs=973989. (дата звернення 12.02.2019).

Бага Л. Г., к.е.н.,

доцент кафедри економічної теорії,

Порохняк Н.В., аспірант¹

Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

СУЧАСНІ ТЕОРІЇ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН

В першій третині ХХ ст. зародилася одна з провідних для сучасного регулювання економіки теорія – кейнсіанство. У праці Дж. М. Кейнса “Загальна теорія зайнятості, відсотка і грошей” було проголошено ідею необхідності активного державного втручання в фінансово-кредитні відносини

¹ Науковий керівник к.е.н., доцент Ярова В.В.